

# Prædiken til 4. søndag i advent

Joh. 3,25-36

Anden tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes:

Nu kom Johannes' disciple i diskussion med en jøde om renselse, og de gik hen til Johannes og sagde: »Rabbi, han, som var hos dig på den anden side af Jordan, han, som du har vidnet om, han døber nu selv, og alle kommer til ham.« Johannes svarede: »Et menneske kan ikke tage noget som helst uden at have fået det givet fra himlen. I kan selv bevidne, at jeg sagde: Jeg er ikke Kristus, men jeg er udsendt forud for ham. Den, der har bruden, er brudgom; men brudgommens ven, som står og lytter efter ham, fyldes med glæde, når han hører brudgommen komme. Det er min glæde, og den er nu fuldkommen. Han skal blive større, jeg skal blive mindre. Den, der kommer ovenfra, er over alle; den, der er af jorden, er jordisk og taler jordisk. Den, der kommer fra himlen, er over alle; hvad han har set og hørt, det vidner han om, og ingen tager imod hans vidnesbyrd. Den, der har taget imod hans vidnesbyrd, har dermed bekræftet, at Gud er sanddru; for han, som Gud har udsendt, taler Guds ord; Gud giver jo ikke Ånden efter mål. Faderen elsker Sønnen, og alt har han lagt i hans hånd. Den, der tror på Sønnen, har evigt liv; den, der er ulydig mod Sønnen, skal ikke se livet, men Guds vrede bliver over ham.«

Johannesevangeliet 3,25-36

Evangeliet på denne sidste adventssøndag inden jul er en barsk omgang. Så barsk, at det måske ligefrem kan forstyrre den veltilrettelagde julehygge.

Jeg husker fra mine første år som præst i Sønderjylland, at jeg efter en gudstjeneste på 4. s. i advent blev ringet op af en dame fra menigheden, som meddelte mig, at jeg havde spoleret den gode julestemning for hende selv og par veninder, som hun havde samlet til julehygge efter gudstjenesten den sidste søndag før jul.

Jeg var selvfølgelig ked af, at hendes julestemning var blevet ødelagt, men i den udstrækning det hang sammen med evangeliet denne søndag, kunne jeg naturligvis ikke påtage mig ansvaret for det. Det er, hvad man risikerer ved at gå i kirke – at man får noget andet at høre end det, man havde forventet.

Men nu til sagen – og til et svar, som rammer lige ind midt i vores egen kirkelige situation i dag, nemlig Johannes Døberens svar til sine disciple, som er bekymrede over Døberens manglende succes i forhold til Jesus og hans disciple. Dét svar er godt at få forstået af for en kirke, der også er bekymret optaget af at tage temperaturen på sin egen succes og evne til at "få fat" i flest mulig, helst dem, der anses for værd at få fat i: "Et menneske kan ikke tage noget som helst uden at have fået det givet fra Himlen" – svarer Johannes sin bekymrede discipelkreds.

I dét svar ligger der – også for kirken – en klar og befriende afvisning af alle bekymrede menneskelige foranstaltninger, som vi selv måtte finde på for at skabe succes i kirken eller "liv og vækst" (som det kirkelige mantra lyder) – eller sågar redde kirkens fremtid, som der også undertiden tales om.

## Udgivet af

Grundtvigsk Forum  
Nr. 864, 126. årgang  
December 2025  
ISSN 0901-2214

Evangeliet i dag gør det klart, at hvad angår selve sagen – den sag, som kirken er til for – så nytter alle vore egne foranstaltninger og projekter og tiltag ikke så forfærdelig meget, når det kommer til stykket – hvormed ikke er sagt, at vi så ikke skal foretage os noget. Det skal vi – naturligvis – men her som i andre forhold gælder det om at kende sin plads og sin begrænsning – og om at vide besked med, hvad det er, der bærer foretagendet.

Og det er her, Johannes Døberen er en god lærer, også for kirken.

Det, som det kommer an på, siger Johannes, det er at vende opmærksomheden væk fra sig selv og det, vi gør, og så i stedet lytte til en anden, og dermed jo også lytte til et andet ord end det, som vi kan sige os selv.

Johannes kalder dette andet ord for "brudgommens røst", det vil sige, det gør han desværre ikke i den nugældende autoriserede oversættelse, som vi hørte før. Den taler om, at brudgommens ven, som står og lytter *efter* ham, fyldes med glæde, når han hører brudgommen komme. I den græske grundtekst står der faktisk, at brudgommens ven, der står og hører *på* ham, glæder sig meget, når han hører brudgommens røst eller stemme. Og det er jo noget andet, som det også klart fremgik af den tidligere mere præcise oversættelse, hvor det hed, at brudgommens ven, som står og hører *på* ham, glæder sig inderligt over brudgommens *røst*.

Uden den røst, som det hele står og falder med, og ordet, som røsten taler til os, så er alt, hvad der hedder kirke og kristendom og gudstjeneste intet værd – hvor underholdende og livligt og fyldt med oplevelser det end måtte være – ja, om så alle strømmede til huse for at få del i "den gode oplevelse".

Uden "brudgommens røst" er kirken slet ikke til.

Det er derfor, Johannes siger om ham, som "røsten" tilhører: "Han skal blive større, jeg skal blive mindre."

Det lyder jo ydmygt, og er det måske også. Men først og fremmest er det et sagligt og et velbegrunnet udsagn, for det er jo at lægge vægten dér, hvor

den ligger og skal ligge: hos ham, som det hele afhænger af.

Det er nok tænkeligt, at vi, i lighed med Johannes' disciple, har svært ved at gøre denne saglige ydmyghed med, i hvert fald mene den oprigtigt. Den strider jo i dén grad imod den forfængelige ærgerrighed, der er lige så udbredt i kirken som alle andre steder.

Kristeligt set er det imidlertid det eneste, der er mening i at sige og mene, når det gælder os selv og vore egne foranstaltninger i forhold til hovedpersonens røst, den røst, som gør kirken til kirke. "Kirke" betyder "det, som hører Herren til" – derfor naturligvis også det og den, som hører på Herren.

Men står og falder kirken med at høre sin Herres røst (hvad gudstjenestens gamle og bedste indgangsbøn jo også hver eneste søndag minder os om), ja, så beholder den salme, som mange i kirken ikke bryder sig om og for længst har afskrevet som forbenet dogmatik på vers, (den salme) beholder alligevel ret i sin påstand om, at "når kirkens Herre tier, / er den selv kun jord af jord, / er en tomhed kun, der bier / efter fylden af hans ord"

Ja, kirken, vi selv i den og alle vore kirkelige forehavender og tiltag, det er ikke noget i sig selv, men er dybest set en venten på en andens røst, som bringer glæden med sig, en venten og en bøn om, at den levende Gud ved sin Ånd vil tage Jesu ord op fra vore "dødningslæber" og "udtale det ret", så (også) vi "det kan fornemme: til os kom godt fra Nazareth / den gode hyrdes stemme".

Sker dette ikke, så er det ikke meget værd, det, vi foretager os "som kirke", har vi end uhyre travlt og nok så megen folkelig opbakning til alle vore projekter.

Dermed være igen ikke sagt, at vi ikke skal foretage os noget, at det altså skulle være bedst at sidde med hænderne i skødet.

Nej, vi skal bestemt gøre noget: Vi skal nemlig gøre os umage med det, som vi hver især har med kirken og dens gudstjeneste og liv at gøre. Præsten skal arbejde flittigt med teologien og med sin prædiken,

så den forkynnder evangeliet rent og sagligt ind i tidens situation. Endvidere skal præsten gøre sig umage med sin undervisning af børn og unge og voksne, med sjælesorg og adskilligt andet.

Det samme skal kirke- og kulturmedarbejderen, bl.a. med sin kirkelige undervisning. Organisten skal gøre sig umage med salmer og orgelspil. Kirketjeneren skal sørge for en ren og pæn kirke at holde gudstjeneste i. Kordegnen (eller kirkesangeren) skal gøre sig umage med sin kirketjeneste og vise folk til rette. Sidst og bestemt ikke mindst skal sognemenigheden gøre sig umage med sognets gudstjeneste, det vil allerførst sige: De skal slutte op om gudstjenesten i deres egen kirke, ellers dør den, tappes for deltagelse og dynamik, så der kun bliver et tomt, betalt gudstjenestemaskineri tilbage. Endvidere skal menigheden, når den er i kirke, gøre sig umage med både at høre efter, hvad der bliver læst og prædikeret, og selv synge med på salmerne, ja, betragte salmesangen som en af menighedens allervigtigste funktioner, som den enkelte efter evne er forpligtet overfor.

Alt dette og meget mere skal vi gøre og gøre os umage med.

Når det er sagt, så er det også og alligevel rigtigt, hvad Aastrup siger, at om Åndens gerning sker, hvor ordet lyder, ja, det er virkelig ikke op til os og vores indsats. Dét sker, hvor Gud det vil. "Ingen djævel kan det hæmme, ingen helgen kan det fremme, ingen gør et gran dertil". Det vil altså sige: Noget skal og kan vi – som menighed og ansatte – gøre og gøre os umage med, men det afgørende står ikke i vores magt. Isoleret og i sig selv betragtet er det nytteløst, det vi kan gøre.

Hvorfor det i sig selv er nytteløst? Det er dét, som fortsættelsen af vores tekst i Johannesevangeliet handler om. Her hedder det nemlig, at "den, der er af jorden, er jordisk og taler jordisk".

Det er en kort, men meget præcis besked om, hvem vi selv er, og om, hvad alt menneskeligt er, også det største og ædleste, det mest fremragende og loven- de, ja, det allerfornemste og mest "humanistiske", der kan tænkes.

## Redaktion

Jonas Jochumsen  
Herning og Gjellerup Valgmenigheder  
Mail: [praest@h-g-valgmenighed.dk](mailto:praest@h-g-valgmenighed.dk)  
Tlf.: 9712 0652

Benedicte Rostgaard Spies  
Mail: [benedictespies@gmail.com](mailto:benedictespies@gmail.com)  
Tlf.: 6126 1494

Søndagslæsning  
Tilstræbes at udkomme hver uge på  
[www.grundtvigskforum.dk/søndagslæsning](http://www.grundtvigskforum.dk/søndagslæsning)  
– her kan du også  
tilmelde dig det  
elektroniske nyhedsbrev  
om Søndagslæsning

**Grundtvigsk Forum**  
Vartov — Farvergade 27  
1463 København K  
[hej@grundtvigskforum.dk](mailto:hej@grundtvigskforum.dk)

Kristendom er netop ikke humanisme, det vil sige dyrkelse af og tro på mennesket og det menneskelige.

Nej, kristendom er forkyndelsen af, at alt menneskeligt, alt humanistisk, er jordisk og som sådan dømt til at vende tilbage til den jord, det er kommet af. "Adam", der jo er det hebræiske ord for "menneske", det betyder netop "jord-mennesket" – den, der er taget af jorden, "jordklampen", som Grundtvig ynder at sige.

Men at være jordisk eller at være "af jorden" er det samme som at være underlagt forgængelighed, det vil sige at være uden eget håb og egen fremtid i verden.

"En rose, fin og fager, / der dufter for at dø, / et løv, som vinden jager, / så er vor lod på verdens ø" – som vi synger i en lovsang. Sådan forholder det sig med mennesket og menneskelivet, også med "blomsten" af alt menneskeligt.

Dette vilkår for det menneskelige liv i syndens verden skulle egentlig ikke kunne komme bag på nogen. Al erfaring bekræfter det, og vil man have tydet eller tolket erfaringens tale, så kan man bare læse de første sider i bibelen, f.eks. syndefaldsfortællingen, hvor der siges umisforståeligt til "Adam", altså til mennesket, hvad vilkåret nu er for dets tilværelse efter faldet, efter ulydigheden mod Skaberen: "I dit ansigts sved skal du spise dit brød, indtil du vender tilbage til jorden, for af den er du taget. Ja, jord er du og til jord skal du blive".

Dét er menneskets lod og udsigt som menneske. Dermed også udsigten for al humanisme.

Det er denne dom over det jordiske menneske og dets muligheder, som bekræftes af det, Johannes siger i evangeliet i dag – i hvert fald af det, som Johannes-evangelisten siger, for ham er det jo, der i dagens tekst fortsætter med at prædike, hvor Døberen slap.

Imod den forgængelighed, som er alt det menneskeliges vilkår og udsigt, dér gør evangelisten med klare ord gældende, at der kun er ét håb for mennesket, nemlig det håb, som ikke er af jorden, men som

har fundet vej til os på jorden med ham, der kommer "ovenfra" – "fra Himlen", ham, "som Gud har udsendt", og som taler Guds ord til os, ja, i egen person er Guds-ordet i menneskeligt kød, der har taget bolig iblandt os og nu taler til os med menneskelig stemme, en røst i forståelige menneskeord.

Det er dette ords, denne røsts komme til verden, der om få dage igen skal forkyndes som den store glæde for hele folket, sådan at også vi sammen med Døberen kan "fyldes med glæde" over at lytte til "brudgommens røst", til det nådens og livets ord, som han taler til os i evangeliet og deler med os i sin egen barnebøn, som vi får lov at stamme med på i hans navn.

**Knud Nyboe Rasmussen**, pastor emeritus.

Prædiken fra 2015.

## Salmevalg fra DDS

122. Den yndigste rose er funden

441. Alle mine kilder skal være hos dig

293. Gud Helligånd, vor trøstermand

352. Herrens kirke er på jord

73. Vi synger med Maria

93. Nu vil vi os forsamle